

СВОБОДА

SVOBODA (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomerie Street, Jersey City, N.J. 07302. Svoboda (201) 434-0237. UNA (201) 451-2200.

Бюро УНС у Вашингтоні: (201) 347-UNAW (201) 347-8631 (факс).
 Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
 UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make
 check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Хвора освітня система в Америці

Конференція 50-ти губернаторів під головуванням президента Джорджа Буша, яка відбулася 27-го—28-го вересня у Шарлотсвіллі, Вірджинія, була першою того роду подією в історії Америки. Бо та конференція була присвячена виключно проблемі шкільництва в Америці. Тому Буш вибрав для неї наче символічне місце нарад — університет, що його оснував третій з черги президент ЗСА Томас Джефферсон, який теж сам накреслював архітектурний план цієї історичної будівлі. Ініціатива вийшла від губернаторів, затурбованих низьким рівнем випускників американських середніх і високих шкіл. В епоху могутнього розвитку техніки державний апарат і всі його клітини, зокрема у ділянці економіки, потребують мових молодих високоосвічених, фахових сил, а замість них є кадри неуків. Не йдеться про якусь державну контролю над шкільництвом, а про створення плану санації освітньої системи на всю Америку.

Лихо у тому, що у кожному стейті, у кожному місті і чи не в кожній школі, від початкової починаючи до університету включно, існує інша програма, інший підхід педагогів до вихованців та інший спосіб навчання. У великій більшості рівень знання випускників — жалюгідний. Вчителі і професори як правило тримаються принципу колективного, а не індивідуального навчання, себто занедбується розвиток таланту окремого учня і студента. Пропала теж дисципліна і настало розгизднання учнів, правда, не скрізь, бо у церковних чи приватних школах з високими оплатами відносини інші та вищий ступінь знання у градуантів. Скасування Верховним Судом навчання релігії у публічних школах усіх ступенів та загальна сучасна революція у світі понать про мораль і етику довели до внутрішньої анархії у численних школах, до втрати школою її духовного змісту. Вчительський персонал перестав цікавитися вихованням дітей і, молоді, а при теперішній зарплаті праці обох батьків — діти кожного віку не знаходять керми ні дома, ні в школі, тільки — на вулиці. І зростає кількість учнів, які покидають школу, поширюється наркоманія і злочинство серед школярів і збільшується кількість обортів школярів.

Великим злом американської шкільної системи — є надмірне наголошування на спорті. Це вже не захоплення, а фанатизм, який всі інші ділянки зацікавлення зіштовхує на задній план. Від малих дітей до студентського віку включно, спорт є душою, спорт є центром уваги. Американські діти заслужують собі на призначення своїх учителів і професорів своїми спортивними успіхами, а також у батьківському домі від дитинства чують найбільше про висліді розграт на гришах безболу, футболу, кошиківки, гокею чи теніса. Телевізія служить пречисленням глядачам головною для стеснення за спортивними іграми. Те захоплення спортом довело в ділянці освіти до двох абсурдів: студенти університетів отримують так звані спортивні стипендії, як винагороду не за добрі вислуди в науці, а за успіхи у такому то спорті. Наслідок такий, що дуже часто градуант середньої школи чи університету не вміє написати аплікації при вишукуванні собі високої школи чи верстату праці. Різні великі університети самі стали власниками просторих спортивних стадіонів і арен, що їх вивопнюють десятки тисяч глядачів, які платять високі кошти вступу. Отож спорт став джерелом грошового прибутку університетів. Настав занепад інтелектуальної вартості молоді людини. У безлічі поважних установ і підприємств позначувався брак дійсно освічених, інтелегентних ініціативних людей, відсутність його елементу, що його прагне мати новітня великодержавна.

Керівні чинники економічного світу почали тривожитися цим станом, коли раз-у-раз насувалось порівняння зі станом освіти в Америці та Західній Європі. За Австро-Угорщини, а й тепер у більшості країн Західної Європи у 8-класовій класичній гімназії вчать від першої класи латину, від третьої — грецьку, обов'язковою одну іноземну мову. Математику вчать від першої класи народної школи аж до гімназійного іспиту зріпlosti включно. Було і є тіловиховання, була і є гімнастика, прогулянки, але й була та існує дисципліна не тільки зацпення учням знання, але й виховування їх на чесних громадян. В Америці є понад 1,000 коледжів із претенсіями на високе шкільництво, але велика більшість їх не сягає рівня західноєвропейської середньої школи.

Очевидно, два дні для розгляду такої величезної і складної проблеми замало. Конференція у Шарлотсвіллі вирішила провести наступну таку зустріч у лютому 1990 року, знову під керівництвом Президента, а до того часу гурт фахівців має виготовити проект і бюджет — для дискусії. Це довга, складна і коштовна справа — направило зло, яке закоренилося і ввійшло вже наче у традицію. Але започатковано заходи для поліпшення освітньої системи.

12-го вересня ц. р. Сейм затвердив новий уряд Польщі на чолі з Тадеушем Мазовецьким. В новий уряд увійшли всі політичні сили Польщі. Портфель міністра закордонних справ дістав К. Скубішевський, людина майже невідома в Польщі, а що казати про закордон. Досі Скубішевський перебував в оточенні єпископату, був експертом в релігійних справах. В руках партії опинився пост голови державного плану, міністерства оборони і транспорту. Міністерство оборони в руках комуністів значить дуже багато, навіть більше як міністерство внутрішніх справ. Міністерство оборони в руках комуністів — це ніби часова бомба. У відповідний час вона може вибухнути та знівечити всі досягнення „Солідарності” і може опанувати старе становище в Польщі.

Тут варто пригадати аналогічне становище в Чехословаччині після війни. Тоді в чеському уряді комуністи були в меншості і навіть не мали свого президента. Зате в руках комуністів було міністерство внутрішніх справ, а саме: міліція, державна безпека, охорона кордонів, контроль над виборами. Як наслідок, комуністи захопили владу мирним шляхом, спровокувавши урядову кризу.

В новому уряді Польщі є генерали Ч. Кішак і Ф. Сивіцький, який 1968 року командував контингентом польського війська, яке увійшло до Чехословаччини, щоб знизити „Празьку весну”.

Чи можна вірити ген. Кішакowi, коли він обіцяв переорганізувати міністерство внутрішніх справ. Вони ніби має слухати не партію, а служити цілому суспільству.

Михайло Кучер

ПОЛЬЩА — УВАЖНО!

Лех Валенса обіцяв підтримати нову владу, а Куронь, міністер праці, пропонує новий закон про страйки. Міністер не має наміру заборонити страйки взагалі. Тільки треба страйкувати не оплачувати днів страйку. Не вмер Данило! — болячка задушила! Прем'єр Мазовецький вважає це останнім шансом досягнути того, щоб Польща стала правовою державою. Нормальною в західному розумінні того слова. Тоді всі громадяни будуть вільні. До того не обходно деполітизувати армію, обмежити цензуру і всім суспільно-політичним силам забезпечити доступ до радіо і телебачення.

Економічні реформи не мають відставати від політичних. Необхідно загальмувати інфляцію, зменшити бюджетні видатки, упорядкувати кредитову систему, перерозподілити оборонну продукцію. Необхідно створити акційні підприємства, біржу, добитися збільшення вартості злотого на міжнародному ринку. Тепер в Польщі за американського доллара можна купити все, що хочеш, а на „чорному” ринку вартість американського доллара сягнула 3,500 польських злотих. Цифра фантастична і одночасно реальна. Хуткого поліпшення життєвого рівня очікувати не слід. Може навпаки. Треба сподіватися нової підвищення цін на харчові продукти. Буде банкрутство нерентабельних підприємств і навіть безробіття.

Номенклатура буде всіма можливими способами чекати реформи, чекаю-

чи на відповідний час, щоб знову захопити неконтрольовану владу. Кількість членства „Солідарності” збільшується дуже повільно. Причина — за надто велика політизація професійного союзу. Йде до того, щоб політикою займалися професійні політики, а професійні союзи мають клопотатися тільки охороною прав працюючих. Треба сподіватися, що в майбутньому кількість професійних союзів збільшиться. Тепер їх є два.

Нову політику можна схарактеризувати гаслом: погодження понад розмежування. „Межі” залишаються, але є і погодження. Таку політику прийнято 10-го червня 1989 року групою осіб, які належать до різних політичних організацій, але хочуть діяти разом із „Солідарністю” на підставі плюралізму і взаємної толерантності.

Основи тоталітарної системи в Польщі підірвані, але небезпека все ще не минула. Вартості, за які досі в Польщі треба боротися, — це свобода і суверенність особи, повна свобода висловлювати свої думки, законність і демократія, вільна від будь-якої форми маніпуляції, економічний і культурний поступ, незалежність народу і суверенність держави. Необхідно створити інституції, які зреагують згадані вартості та введуть їх практично в щоденне життя. Треба пильно працювати проти всіх форм деградації суспільного життя, зформувати нові засоби інформації для впливу на суспільство, при вико-

ристанні існуючих засобів масової інформації. Для того, щоб демократія не обернулася тільки в вивіску, але стала суспільним фактом, необхідно зреагувати місцеве самоуправління. Це дасть необхідний піділ компетенцій — органів державної адміністрації і повну незалежність самоуправління в межах компетенцій.

Негайно необхідний закон про охорону народногo здоров'я, про освіту і розвиток культури. Необхідно ліквідувати всі форми номенклатури і її впливу.

Всі сфери діяльності треба звільнити від панування ідеології і небезпечної практики державної опіки. Політична опозиція в Польщі стала фактом. Тадеуш Мазовецький у першій своїй промові на становчій прем'єр-міністра сказав, що негайно перевести народне господарство країни на шлях економічного ринку. Мазовецький також поперев, що треба вважати на „небезпечний заворот голови від успіхів”. Велика небезпека все ще за порогом, в Польщу все ще можуть бути введені чужі війська під командуванням комуністів. В самій Польщі дуже багато ключових постів залишається в руках комуністів. В результаті без партійного благословення не прожити „безпартійного” уряду.

Новий прем'єр-міністер отримає благословення з Москви і навіть „титул” товариша Мазовецький, що досі в советській практиці не вживалося. Першим приїхав з Москви познаний новим прем'єр-міністром голова Комітету державної безпеки (КГБ) СССР К. Крючков.

обрусіння. А чому? Тому, що майже сто відсотків вищих учбових закладів давним-давно переведені на російську мову. Кому ж із батьків не хочеться, щоб їхня дитина вступила до інституту? Ось чому навіть в українських селах батьки почали вимагати російських шкіл. Тим часом нова Платформа КПСС, як це давно робить найаповзятіший русифікатор Щербинський, закріплює за батьками право вибору мови навчання для своїх дітей. Хоч добре відомо, що батьки вибирають — їм нав'язують російську мову вприти чинників. Яка ж примітивна хитрість! Власне, навіть не хитрість, а цинічне зухвальство: спершу зрусифікуємо вузи, а середня школа зрусифікується само собою.

Що ж тут нового? Анічогісінько! Все так, як воно й було. Русифікація була й лишиться вже навіть не таємною, а відкритою метою московських шовіністів. Не приховують навіть саму мету: створення єдиної історичної спільноти, ім'я якої — советський народ. Зверніть увагу: йдеться не про народи Советського Союзу, кожен з яких зберігає свою національну самобутність, а про уніфі-

(Закінчення на стор. 3)

Осип Губчак

Польська лекція

І знову поляки дали нам лекцію, як поступово, крок за кроком, в нинішніх тяжких обставинах здобути свободу, або, як сказав один діяч „Солідарності”, „від диктатури перейти до демократії”. Поляки мають тепер у проводі розумних людей: Лех Валенса є добрий провідник мас, але він розуміє, що не має належної освіти і досвіду, щоб бути провідником держави, тому на прем'єра висунув Мазовецького, вченого політичного діяча. Певно він теж за порадою Папи, з яким все радість, до речі вибрати президентом генерала Ярузельського. Валенса розуміє, що не можна задиратися з Москвою і краще тепер досягти якогось порозуміння з Горбачовом, ніж пізніше стрітись віч-на-віч зі сталінськими і брежньєвськими послідовниками. Бо Єльцин каже, що та сталінсько-брежньєвська трійка — Лігачов, Черников і Щербинський — саботують перебудову і ринуть під Горбачовом, щоб його усунути, а Горбачов прогавив нагоду позбутися їх. Не досить рішуче веде перебудову і тому його популярність у народі дуже підпала.

Треба теж знати, що Ярузельський — це інший тип, ніж попередній польський комуністичний голова, який дбає передусім про свою власну наживу і були людьми, про яких наша приповідка каже: „Не дай, Боже, з Івана пана”. Ярузельський — це шляхтич. Його родичі мали малу пошлість коло Білостоку, їх вивезено до Москви і вони десь там

загинули, а молодий Ярузельський був вихований в комуністичному дусі. Та чи він забув про своє походження — про це можна різнодумати. Він теж пройшов комуністичну політичну школу. Польські гарячі патріоти можливо і його недолюблюють, але історія може його інакше оцінити. Передусім він має опінію людини чистих „рук” і він своїм твердим ставленням до „Солідарності” вибрав з двох лях менше, щоб уникнути у Польщі такої масакри, як це було в Мадярищині і Чехословаччині.

Прем'єр Мазовецький склав свій кабінет компромісово: зі „Солідарності”, двох малих демократичних партій і комуністів. Комуністи дістали чотири міністерства, а може дістануть ще два. Військові і внутрішні справи є в комуністичних руках. Генерал Кішак, який був короткий час прем'єром, затримав внутрішні справи. „Солідарність” має переважною в сфері економіки, це дає їй перевагу в культурі.

За міністерство закордонних справ йшла довша переперка між „Солідарністю” і комуністами, а в компримісовому рішенні ані „Солідарність”, ані комуністи не дістали його. Міністерство закордонних справ став незалежний політик, професор міжнародного права Скубішевський. Так Польща стала на добру дорогу до повної свободи. І на полях вже зворується інші народи. Литовська національна організація „Саюдіс” вже порозумівається з литовськими комуністами, це саме роблять теж і мадяри.

3 ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО 400-РІЧЧЯ БЕРЕГЕЙСЬКОЇ УНІ

У „Свободі” з 22-го липня ц. р. була надрукована цікава інформація п. з. „Комісія зв'язків з Україною УПЦ відбула наради”, у якій також заторкнено питання підготовки до відзначення 400-річчя Берестейської унії.

Дослівно сказано: „Особливу увагу притягнуло недавнє повідомлення про те, що українці-католики уже почали підготовку до надання чинного широкого відзначення 400-ліття Берестейської унії. Зібрані на поширеному засіданні Комісії зв'язків з Україною ухвалили резолюцію, що відзначення події, яка розбила релігійну єдність українського народу, буде шкідливим актом, що приведе до дальшої поляризації Українських Церков та їхніх вірних”.

Дуже здивувало мене, що члени комісії могли прийти до такого висновку і поставити наголос, що відзначення 400-річчя Берестейської унії буде „шкідливим актом”. Невідомо у чому тут лежить шкідливість? Факт, що підписання унії Української Церкви з Римською Церквою у Бересті 1596 року є історичним актом, який заслуговує на окрему увагу.

Чи не кому подобається, чия ні, але це подія великого значення і її не слід недоцінювати. Це є чотириста років творчої діючої і динамічної, християнського життя, яке повністю, без найменшого сумніву, заслуговує на особливе й окреме відзначення. Дивно, що члени комісії не спромоглися були доглядати, що це не тільки історія нашої та України Церкви, але також історія українського народу, яку належить достойно і гідно пошанувати. У цьому відзначенні є також місце і для нашої Української Православної Церкви, не в розумінні літництва, що крашій, чия хата гарніша, але у площині аналізу подій того часу та їх наслідків. Ми повинні до цих питань підійти спокійно, розважно і з самокритичним підходом. Розважити, що буде добре і що зле. Напевно не все було зле, а значно більше було доброго.

Відзначення 400-річчя Берестейської унії — це добра нагода спокійно і розважно проаналізувати історичні факти такими, як вони були, а не такими, якими ми бажали б їх бачити, відки-

(Закінчення на стор. 3)

Давно вже советська преса обіцяє нам засадничий документ цілком новаторського змісту з приводу національної політики КПСС. Той самий документ, на підваляння якого має відбуватися революційний пленум ЦК в часи революційної перебудови.

І ось він перед нами — його урочисто назвали Платформою. Платформою, котрій буцім то належить обновили і тим самим врятувати Советський Союз, що був перетворений сталіністами на криваву імперію. Таку криваву, якої протягом історії не знало земне людство. Ця імперія сьогодні не просто захиталася — вона вже фактично розвалюється. Що ж пропонує КПСС задля її оновлення й порятунку?

Ось ми читасмо перший розділ із підводем упізнаємо суспільські арії на сталінський мотив. Відразу впадають в око заштамповані панегірики мітичним „здійсненням права на самовизначення і створення власної державності” в так званих національних „республіках”. Навряд чи здатна нас порадувати й гордість „цілісним народногосподарським комплексом”, котрий насправді є першопричиною нечуваної економічної кризи. А чого варта,

Микола Руденко

ЛИСТ В УКРАЇНУ

скажімо, така теоретична „перлина”: „В духовній галузі створювалися можливості для збереження і розвитку національної самобутності”.

Коли ж це вони створювалися? Чи не в епоху, яка породила Соловйкі й Коліма, голодомор 32-33 років та багатотисячні розстріли у Вінниці, Білгороді й десятках інших чеських боєв? А, може, національна самобутність розвивалася на коштах істребів, де помирали Євген Плужник і Микола Куліш? Чи в уральському негеполемному карцері, де цілком свідомо заморозили на смерть Василя Стуса?

І вже зовсім по-близнірському звучить виправдання суспільсько-буржуазної ідеї злиття нації. Важко навіть повірити, що до нас могли повернутися в дослівній формі ці імперіалістичні марення — і все ж вони повернулися! Ось послухайте: Одночасно йшли інтернаціональні процеси... „котрі об'єктивно вели до формування нової соціальної спільноти — радянського народу”. Чим не плігати із суспільських промфів?

Володимир Барагура

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО — ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Всєбічне виховання повноцінної людини — процес складний і мольний. Щоб цей процес дав позитивні наслідки, він мусить початися з раннього дитинства (до сьомого року життя), і пізнішого дитинства (від сьомого до двадцятиого року життя), почерез юнацький вік (від двадцятиого до двадцятиого року життя) до повного дозрівання молоді людини. Психолог д-р Стефанія Тершаковська-Березинська на запит, коли починати виховувати дитину, дає коротку відповідь: „Від хвилини народження”... („Виховні труднощі різного віку і розвитку особовості”, „Ми і наші діти” збірник 1.1965). Подібне становище займає теж психолог д-р Іван Головінський у статті в зазначеному збірнику.

Щоб процес виховання дав позитивні наслідки в формі повноцінної людини — індивідуума, члена родини, суспільства, нації, як сказав Іван Франко, „цілого чоловіка”, треба вжити скоординованої й синхронізованої дії різних позитивних впливів та сконцентрувати їх на предметі виховання людської істоти — дитини в її перших фазах зростання і в її юнацькому періоді життя. Тоді людина вже повністю дозріває й сама знаходить шляхи самовиховання, зацпення й у раніших розвоєних фазах. Так вивершується формування особовості, характеру, адалі поглядів людини. Це твердження дослідників-психологів і педагогів підтверджують пословичі, що в впливом народної мудрості: „Наганий галузку, поки зелененька...” чи „Чого Івась не навчився, того Іван не зможе”.

Засоби й методи виховання залежать від розвоєних фаз дитини-юнака-юначки, а спільними рисами їх мусить бути цюльність та позитивне цілопрямкування.

Найважливішими чинниками виховання є батьківський дім, дитячі садки, передшкілля, школа, Церква, довкілля — щоденне оточення, як співучі, товариші забав та різновид товариства молоді, організації — виховні, релігійні, самодіяльні, спортивні тощо. Передове місце поміж цими чинниками займає батьківський дім, атмосфе-

ра родинного вогнища, сповнена любові й гармонії, бо у вихованні дитини велику роль відіграє інстинкт наслідування, а ідеалом для неї є мати й батько.

У початкових фазах життя дитини-немовляти найважливішу роль відіграють основні фізичні потреби — харчування, гігієна, просякнуте любов'ю материнське піклування, житлові умови, одяг, іграшки тощо. Згодом на базі й паралельно з батьківським домом починають діяти й інші, згадані раніше, виховні чинники. З віком дитини ці виховні дії переходять із площини фізично-біологічно-побутової у вищу площину — інтелектуальну, духовну, емоційно-го характеру. Процес виховання дасть тільки тоді позитивні наслідки, коли згадані чинники будуть зазублюватися, доповнювати себе та гармонійно співдіяти.

Це коротке, згущене психологічне й педагогічно-дидактичне тло послужить з'ясувати виховне значення однієї окремої ділянки національно-культурного життя, спеціальної в заголовку статті. Ця ділянка належить до дисципліни етнології-етнографії, зокрема до однієї її частини — фольклору.

Етнологія-етнографія, це культурно-соціальна галузь антропології. Між етнологією й етнографією суттєвої різниці немає, тільки що етнологія — це більш теоретична дисципліна, а етнографія — це описова наука, яка вивчає загальні характеристичні риси окремих культур шляхом історико-порівняльного методу. Етнографія досліджує початок народів, їх фізичні типи, расу, взаємини поміж народами, історичні періоди формування етнічних груп, поселення народів, їхні садиби, економіку, родинне й суспільно-громадське життя. Фольклор цікавиться віруваннями, світоглядом, поетичною творчістю, мистецтвом народів.

І саме темою цього огляду є висловити кілька думок про виховне значення і вплив народного мистецтва на виховання молоді. До ділянки народного мистецтва входять такі більш-менш його види: писанки, вишивки й їх застосування до одягу і хатнього обладнання, мереживо, галти, килимарство, кераміка, порцеляна, скло, вибілки, гердани, різьба й плоскорізьба, здебільшого в дереві, інкрустація деревом, металом, соломом. Народні декоративні мотиви, орнаментацию використовують архітекти в будівництві, а декоратори до внутрішнього устаткування.

Щоб зацікавити дитину й молоді цими творами

народного мистецтва, треба подбати, щоб українська хата мала зразки цього мистецтва. Діти, відмінені повинні мати вишивані одяги, подушечки, рушники, іграшки народного виробу. В кожній хаті повинні бути писанки, керамічні вироби, вишивані скатерті, інкрустовані альбомні обкладинки, скриньки, вишивані фіранки, занавіси. Словом, хата повинна бути наскрізь „українська”, а принаймні одна кімната втримана в стилі українського народного мистецтва.

Ці вироби народного мистецтва й творчі уяви народних майстрів матимуть великий виховний вплив на виховання дитини в національному дусі, в почутті приналежності до українства, до виплекання національної гордості. Дитина побачить себе в оточенні творців мистецького гєнію українського народу.

Вказане дати дітям і молоді змогу оглядати твори народного мистецтва в українських музеях, на виставках і показах народної ноші. Добре післати дитину на курси писанкарства, вишивання, мережива, галтування. Українська писанка здобула собі в ЗСА загальне призначення й популярність. У величезній масі багато англомовних журналів поміщують статті про писанкарство, а газети прикрашають писанковими мотивами свої сторінки. В одній провінційній місцевості коло Нью Йорку на передельнолюдному базарі, влаштованому неукраїнським населенням, якась одна молода жінка писала писанки, а її чоловік розказував історію і пояснював символіку писанок. Молодь, побачивши, що українське народне мистецтво здобуває собі призначення чужинців та має вплив на народну творчість народів, які сусідують з Україною, набере почуття національної гордості.

Ближче ознайомлення молоді з народним мистецтвом дасть їй ключ до його розуміння, до пізнання його історичного розвою на протязі багатьох століть, дасть їй змогу сягнути до коріння рідної нації, з якого виростили ці мистецькі цінності. Бо, хоч мотиви, орнаменти, композиції, матеріял з хомом часу й зі зміною обставин у деталях змінюються, то в основному зберігають свій оригінальний вигляд, який вказує на окремішність нашого мистецтва від мистецтва інших народів, наприклад, різниці між українськими й румунськими вишивками.

Молодь побачить, що хоч різні українські регіони

(Закінчення на стор. 3)

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

**Карпатський
Лещетарський
Клуб**

повідомляє та запрошує
своїх Членів, їх Родини та Приятелів на

**ТРАДИЦІЙНУ
ОСІННЮ ЗУСТРІЧ**

що відбудеться
в суботу і неділю, 7-го та 8-го жовтня 1989 р.
на СОЮЗІВЦІ

У ПРОГРАМІ:
внутрішні клубні тенісні змагання у грі чоловіків за
ПЕРЕХОДОВУ ЧАШУ

д-ра Ярослава Рожанковського

та в групах жінок і юнаків
• Відбиванка • Стріляння • Прогуля в гори •

Регістрація — год. 10-та ранку
Год. 6-та веч. КОКТЕЙЛ з ПРИСТАВКАМИ
Год. 7-ма веч. — БЕНКЕТ, РОЗДАЧА НАГОРОД
Год. 9-та веч. — ЗАБАВА — оркестра БОГДАНА ГІРЯКА

Кімнати замовляти безпосередньо: SOYUZIVKA UNA Estate
Foordmore Rd., Kerkhonkson, N.Y. 12446. Tel.: (914) 626-5641

„Час увійти...“

(Закінчення зі стор. 1)

Гомер, яка вже довший час є власником підприємства реклами. Сама ця брошурка англійською мовою притягає око і може зацікавити чужинську публіку. „Музика в Інституті“ або у скороченні „МАТІ“ це спроба вийти на „ширші води“, яка безумовно вимагає підтримки української спільноти.

Наша гостя каже, що надіється на моральну та матеріальну підтримку і заперяє, що усі, які бажають зложити даток на переведення цих концертів і зроблять це до 12-го жовтня ц.р. будуть поміщені в програмі, з нагоди першого бенефісного концерту.

Ще перед тим концертом з'явиться відповідна летючка про серію, а відтак програма з двох мов.

— Як це так, що поміж концертами цілої серії два не будуть відбуватися в УІА? — питаємо заважаючи, що О. Криса грає 21-го січня 1990 року в Карнегі Голл, а 24-го березня 1990

року закінчення Фестивалю української модерної музики відбудеться в Лінкольн Центрі у Еліс Таллі Голл. Це є прийняте, що коли влаштується цілу серію концертів — вони не мусять усі відбуватися в тому самому приміщенні, — вияснює нам І. Стецура. „Не забувайте, що зала УІА мала, а на ці концерти вперше будемо продавати точно 120 місць із числами. Вже з того приводу повторяємо концерти в Слободянік (де грає батько і син) і Крисів (грають два сини з батьком) в суботу увечері і в неділю по полудні, щоб дати можливість більшій кількості любителів музики взяти в них участь. Квитки на концерти коштують по 25 дол., а на два бенефісові концерти по 35 дол. Розуміється, квитки на концерти до Карнегі Голл і до Лінкольн Центру треба замовляти окремо“.

— Ви згадували про перший бенефісовий концерт, а який другий? — питаємо. Другий — нашої відомої піаністки д-р Юлії Осінчук відбудеться в неділю, 29-го квітня 1990 року, о год. 3-ій по полудні. Це закінчення першої серії, а надіюся, що друга буде ще краща“.

І. Стецура повна енергії та оптимізму, який зумовлений тим, що має таких добрих музичних дорадників і таких визначних виконавців, серед яких крім вище вищислених приїжджих з України є і наші відомі тут сили, а це піаністки Лідія Артимів та Юлія Осінчук скрипаль Євген Гратович і його дружина Сильвія Голмон. Вона сподіється, що ця серія буде в скорому часі випродана і тому заохочує наших зацікавлених читачів замовляти якнайскорше квитки в УІА або у неї телефонічно на число: (212) 860-3891. Кошти цілої серії виносять 150 дол. на поодинокі концерти серії 35, 25 дол., а для студентів і сеньйорів по 10 дол. з місяцями в другій кімнаті. Хто дістав брошурку має можливість замовляти квитки письменно. Можна також телефонувати до УІА від понеділка до п'ятниці між 3 — 6-ю год. по полудні на число (212) 288-8660.

І. Стецура з гордістю показує нам випуск широко поширеного журналу „Нью Йорк“, де поміж програмними музичними на осінньому є вже інформація про серію п.н. „Музика в Інституті“. Це перший крок для усвідомлення американської публіки метрополії про плановані концерти, якими може відкритися шлях до української музики і для української музики.

Лист...

Закінчення зі стор. 2

кований мовно, побутово й психологічно — отже в перспективі також етнічно єдиний союський народ. А якщо назвати речі своїми іменами, то мають на увазі єдину націю єдиної, неділимий імперії. Те саме, про що мріяв Сталін, але не встиг здійснити.

Нас заперяють, що партія в національних ідеях буцім то повертається до початку двадцятих років, коли був створений сам Союз. Але ж погляньмо, як нова Платформа пропонує формувати війська. Хіба ж так, як це робилися у двадцятих роках? О ні! Тоді вони справді формувалися за територіальним принципом і навіть мали назву терчастин. Назва вельми-благовузна, але зміст був демократичний: кожна республіка мала власні війська, де військове навчання проводилося рідною мовою. А це означає, що армія утворювалася й закріплювала національну самобутність, в той час, як нині вона є головним русификатором. Цікаво, що неможливість національних формувань міністер оборони Язов пояснює так: „Де ж я тоді брати солдатів для радянських військ у Східній Німеччині?“ Йому не спадає на думку, що через півстоліття після війни ревно соціалістичну Східню Німеччину взагалі можна звільнити від окупації. Так само, як авторам Платформи не спадає на думку, що вони займаються плягіатом.

називати „шкідливим актом“. Українська Католицька Церква з своїми вірними, яка, де тільки мала нагоду, ставала в обороні Української Православної Церкви, не заслужила собі на таке окреслення. Пробуймо доброзичливо, у християнській любові, пізнати себе самих. В цьому буде наша сила.

Микола Галів
Нью Йорк, Н.Й.

Про 400-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

нути шкідливі міти і стереотипи, які закривають перед нашими очима дійсну правду. В такій площині слід розглядати підготовку до відзначення 400-річчя Берестейської унії. Гадаю, що спробу такого відзначення Берестейської унії не можна

мають дещо відмінні народні вироби, наприклад, західні вишивки мають геометричні візори, полтавські рослинні, то зауважити, що одна з „українських“, свого роду спільна притаманність із печаттю українського духу. Вироби українських народних мистців від Лемківщини на Заході до регіонів у північно-східній частині України мають спільні характеристичні риси, свою самобутність, яка відрізняє їх від подібних творів інших народів.

Отже вплив на національну свідомість і гордість народного мистецтва великий. Він збільшується ще в послідовній з уживанням рідної мови, плеканням звичаїв, знанням української історії, літератури, культури. Всі ці чинники формують у молодих людей почуття національної свідомості й приналежності до українства.

Ознайомлення молоді з народним мистецтвом випливає в неї естетичні почуття, відчуття й розуміння краси, кольористоти, симетрії ліній, словом, це знаменитий засіб естетичного виховання і плекання доброго смаку.

Тому, що народні вироби поруч естетично-мистецьких вальорів, мають теж ще й декоративне та прикладно-ужиткове значення, вони знаходять покупців-споживачів і тим самим стають джерелом заробітку. Молодь зрозуміє їх пов'язаність із соціо-економічним життям нашого народу. Деякі народні мистці працюють приватно, інші в більших робітнях, верстатах, чи виробництвах.

Вказаним є ознайомити молоді із виставками та каталогами українського народного будівництва — церков, хат, господарських забудовань.

Іншим засобом національного усвідомлення та естетичних переживань є багатство й різноманітність народного уряду окремих регіонів України. І хоч тепер цей убір витісняють фабричні одяги, то все таки народжується його на свята, на родинні чи національні урочистості, а збірки цих одягів зберігаються в музеях.

Теоретичне ознайомлення та практичне опанування різноманітним народним мистецтвом має теж терапевтичне значення. Воно корисно виповнює хвилини дозвілля, заспокоює впливає на психічну рівновагу молоді людини. Ставши одним із улюблених її позазаробіткових занять („габбі“) породжує в ній теж бажання колекціонерства зразків народного мистецтва та зразків мистецької праці народних умільців. Це дає тяглість і нерозривність ланцюга традиції народного мистецтва.

З цього короткого огляду можна виміркувати, який великий багатонапрямний виховний вплив — в національній, соціо-економічній та естетичній ділянках має ознайомлення молоді з мистецтвом народної творчості.

Українське...

(Закінчення зі стор. 2)

мають дещо відмінні народні вироби, наприклад, західні вишивки мають геометричні візори, полтавські рослинні, то зауважити, що одна з „українських“, свого роду спільна притаманність із печаттю українського духу. Вироби українських народних мистців від Лемківщини на Заході до регіонів у північно-східній частині України мають спільні характеристичні риси, свою самобутність, яка відрізняє їх від подібних творів інших народів.

Отже вплив на національну свідомість і гордість народного мистецтва великий. Він збільшується ще в послідовній з уживанням рідної мови, плеканням звичаїв, знанням української історії, літератури, культури. Всі ці чинники формують у молодих людей почуття національної свідомості й приналежності до українства.

Ознайомлення молоді з народним мистецтвом випливає в неї естетичні почуття, відчуття й розуміння краси, кольористоти, симетрії ліній, словом, це знаменитий засіб естетичного виховання і плекання доброго смаку.

Тому, що народні вироби поруч естетично-мистецьких вальорів, мають теж ще й декоративне та прикладно-ужиткове значення, вони знаходять покупців-споживачів і тим самим стають джерелом заробітку. Молодь зрозуміє їх пов'язаність із соціо-економічним життям нашого народу. Деякі народні мистці працюють приватно, інші в більших робітнях, верстатах, чи виробництвах.

Вказаним є ознайомити молоді із виставками та каталогами українського народного будівництва — церков, хат, господарських забудовань.

Іншим засобом національного усвідомлення та естетичних переживань є багатство й різноманітність народного уряду окремих регіонів України. І хоч тепер цей убір витісняють фабричні одяги, то все таки народжується його на свята, на родинні чи національні урочистості, а збірки цих одягів зберігаються в музеях.

Теоретичне ознайомлення та практичне опанування різноманітним народним мистецтвом має теж терапевтичне значення. Воно корисно виповнює хвилини дозвілля, заспокоює впливає на психічну рівновагу молоді людини. Ставши одним із улюблених її позазаробіткових занять („габбі“) породжує в ній теж бажання колекціонерства зразків народного мистецтва та зразків мистецької праці народних умільців. Це дає тяглість і нерозривність ланцюга традиції народного мистецтва.

З цього короткого огляду можна виміркувати, який великий багатонапрямний виховний вплив — в національній, соціо-економічній та естетичній ділянках має ознайомлення молоді з мистецтвом народної творчості.

Вступайте

в члени УНС

**У поклоні
ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ
у Вашингтоні**

у 175-річчя з дня народження і 25-річчя
його пам'ятника у Вашингтоні

Субота, 7-го жовтня 1989 р.

біля пам'ятника, між 22, 23 П. вулицями Норт Вест
Початок о години 11:30 перед обідом

Частина I
ПРОГРАМА

1. Соборний Молебень — під проводом Блаженнішого Митрополита Мстислава
2. Відкриття
3. Американський гімн
4. Заповіт
5. Виконує хор з Філадельфії „Прометей“ під диригентурою Михайла Дябоги
6. Представлення гостей
7. Слово підєра меншости у Сенаті
8. Слово
9. „Мені однаково“
10. Привіт з України

Частина II

Протестаційний похід під советську амбасаду

Частина III

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

відбудеться у залі ARCHBISHOP CARROLL HIGH SCHOOL
4300 Harewood Road N.E., Washington, D.C. 20017
о години 4-й по пол.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ

Слово Юрій Шимко, Президент Світового Конгресу Вільних Українців
Хор „Прометей“ з Філадельфії під диригентурою Михайла Дябоги
Спіст Стефан Шафаровський — бас-баритон
Студія Мистецького Слова під мистецьким керівництвом Лідії Крушельницької
Квитки по 15.00 і 10.00 дол. при касі

КОМІТЕТ

**Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
КЛІВЛЕНД, Огайо**

повідомляє, що

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ
НАРАДИ ОКРУГИ**

— відбудуться —

в суботу, 14-го жовтня 1989 р. о год. 3-й по пол.
в залі ім. Митрополита Андрея Шептицького
5720 State Road, PARMA, Ohio

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного
Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції на-
ступних Відділів

18, 50, 102, 108, 112, 115, 166, 180, 222, 233, 240,
291, 295, 328, 334, 336, 346, 358, 364

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо
НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округу у 1989 р
3. Доповідь головного предсідника УНС
4. д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
5. Обговорення загальних союзних справ
6. Схвалення плану організаційної праці на останні місяці
7. біжучого року
8. Внески, запити
9. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Тарас Шмагала, головний радник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Василь Пилинський, голова
Петро Пенгрин, секр. **д-р Зенон Голубець,** касир

**Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
СИРАКУЗИ/ЮТИКА**

повідомляє, що

**ОРГАНІЗАЦІЙНІ
НАРАДИ ОКРУГИ**

— відбудуться —

в неділю, 15-го жовтня 1989 р. о год. 1-й по пол.
в залі Українського Народного Дому
1317 West Fayette St., SYRACUSE, N.Y.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного
Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції на-
ступних Відділів

21, 38, 39, 58, 121, 192, 202, 215, 271,
283, 317, 330, 484

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо
НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округу у 1989 р
3. Доповідь головного предсідника УНС
4. д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
5. Обговорення загальних союзних справ
6. Схвалення плану організаційної праці на останні місяці
7. біжучого року
8. Внески, запити
9. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Володимир Квас, головний радник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ

д-р Іван Гвозда, голова
Ярослав Сенишин, секретар **Іван Велич,** касир

ЗАКЛИК

У СПРАВІ ПОІЗДКИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ
СВЯТО ДО ВАШІНГТОНУ

Пригадуємо, що в суботу 7-го жовтня ц. р.
біля пам'ятника Тараса Шевченка у Вашингтоні
відбудеться торжество для відмічення 175-річчя
народження поета та 25-річчя побудови йому
пам'ятника. Закликаємо наші громади подбати
про автобуси, а громадян зголошувати свою
участь у поїздки до Вашингтону.

В Нью Йорку слід зголошуватися до Товари-
ства „Самопоміч“ ч. 98, СУМА ч. 136 та Пласту
ч. 144, Друга авеню.

Також там можна набути пропам'ятні від-
знаки в ціні 1 дол. і ювілейне видання „Шевчен-
ко у Вашингтоні“ в ціні 2 дол. та замовити квитки
на концерт у ціні 10 і 15 дол.

Часу небагато, тож шпіль замовлення негай-
но.

Ювілейний Шевченківський Комітет

У четвер, 28-го вересня 1989 року відійшов у Вічність
на 83-му році життя

СВ. П.

ФЕДІР ЮРЕВИЧ

родом з Волині,
копійний член ОУН і політичний в'язень німецьких
концтаборів.

ПАНАХИДА відбудеться у середу, 4-го жовтня 1989 р.
о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні П. Ярем, 129 Іст
7-ма вул., Нью Йорк, Н. Й.

ПОЧАТОК ПОХОРОННИХ ВІДПРАВ у четвер, 5-го жовт-
ня 1989 р. о год. 10-й ранку в українській православній церк-
ві св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЗІ

39-ий КОНГРЕС „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ” В КЕНІГШТАЙНІ

Маю до винайму на Флориді
УМІЛЬОВАНИ АПАРТАМЕНТИ
Більший \$320.00, менший \$220.00, ціни невисокі, побажаних
є старші особи і на довгий час, близько банки, пошта, крам-
ниці, вода. Прошу писати на адресу W. DMYTRENKO
4888 Lake Charles Dr. N., St. Petersburg, FL 33709

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому
Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косме-
тична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням
Адреса у Мангеттені: 105-37 64th Avenue
ROCKEFELLER CENTER 105-37 64th Avenue
630 5th Ave. Room 1803 Forest Hills, N.Y. 11375
New York, N.Y. 10020 (718) 459-0111

КУПЛЮ
ОРИГІНАЛЬНІ ОБРАЗИ (КАРТИНИ) І МЕТАЛЕВІ МОНЕТИ
(МІДНІ, СІРІБНІ, ЗОЛОТІ, ПЛЯТИНОВІ)
ЗСА, Канади, Франції, України, Росії,
І інших країн світу.
Пропозиції скеровувати:
VALU INC. P.O. Box 157, 186 Sutton Place
Beaconsfield, P. Quebec, Canada, H9W 5T7

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:
„ВИ ЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА,
НЕВИННА ОСОБА.”
„Я НЕ Є ІВАН ГРОЗНИЙ І НАЙСПРАВЕДИЛИШИЙ
СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ.”
„МЕНІ ЦЕ НЕ НАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИН-
НИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВИДКОМ.”

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ
ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ
МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ —
ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

**THE JOHN DEMJANUK
DEFENSE FUND**
P.O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

**Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.**

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКУРГУ

— відбудуться —

в неділю, 8-го жовтня 1989 р. о год. 2-й по пол.
в залі

St. Michael's Ukrainian Orthodox Church
Parish Hall
74 Harris Avenue, Woonsocket, R.I.

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного
Комітету, відділові урядовці та делегати 31-ої Конвенції
наступних Відділів:

73, 93, 122, 177, 206, 241

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округу у 1989 р.
3. Доповідь головного секретаря УНСоюзу
ВОЛОДИМИРА СОХАНА
4. Обговорення загальних союзних справ
5. Схвалення плану організаційної праці на останні місяці
біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття наради

В нарадах візьмуть участь

Володимир Сохан, головний секретар УНС

Олександр Худолій, головний радний УНС

ЗА УПРАВУ ОКУРГУ

Леон Гардім, голова

Олена Тренклер,

секр. укр. мови

Теодор Клован,

секр. англ. мови

Дженет Бардел, касир

Скористайте з виїмково доброї нагоди!
ПРИЙМАЄТЬСЯ

ОГОЛОШЕННЯ до Календаря УНСоюзу на 1990-ий рік

який цього року виходить накладом
15 тисяч примірників.

Цим Ви зможете познайомити весь український
загал з Вашою установою, Вашою професійною
обслугою, чи Вашим підприємством.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Одна сторінка	\$90.00
Пів сторінки	50.00
Чверть сторінки	33.00
Одна восьма сторінки	20.00

Реченець замовлення оголошень
продовжено до 15-го жовтня 1989 р.
Належність проситься надсилати:

СВОБОДА

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

У дніх від 31-го серпня до 3-го вересня ц.р., відбувся в Кенігштайні біля Франк-фурту 39-ий з черги конгрес „Церква в потребі”, зорганізований Колегією Альбертуса-Магнуса та Домом Зустрічей, католицькими інституціями, що стоять під патронатом Німецької епископської конференції. Участь в конгресі взяло біля 400 осіб, представників 9 націй, серед учасників були присутні високі церковні діячки й владика так західно-німецьких як і східних церков. Організатори конгресу вважали за потрібне цю роль компетентних референтів з країн Сходу, що могли розповісти у своїх доповідях про найновіший суспільно-політичний і культурний розвиток в даних країнах. Темою конгресу було питання: Чи надійшло християнство на Сході на Європу? Покровитель конгресу, єпископ-суфраган Лімбурзької дієцезії, до якого належить Кенігштайн, Гергард Пільш підкреслює у своєму привітальному слові актуальність теми конгресу в переломному процесі, що проходить в країнах Східної Європи, й пригадав, що саме тематика „християнство Східної Європи” в сідатичній стояла в центрі зацікавлень саме кенігштайських конгресів. У даних привітальних словах представників культурних організацій, парламенту, в телеграмах, що їх прислали конгресові високі державні церкви та уряди зовнішнього зв'язку, що Європа — це не тільки економічна спільнота, а в першу чергу поняття духовного і культурного характеру, це колектив таких елементарних підпорядкуваннях спільнот як свобода, правда, справедливість, а наголосище — взаєморозуміння. Парламентарист Айхман пригадав слова чеського вченого з 17 ст. Коменського, що початком повороту на шлях братерської любові стане замирення.

Відкрито конгрес доповіді відомого суспільствознавця, що зокрема цікавився проблемами Советського Союзу, Йосифа Рота на тему „Європа між уявою ворога та дійсності”. Йосиф Рот ставить в центр своїх суспільнополітичних дослідів особливо християнські аспекти. Він звернувся увагу, що саме кенігштайські конгреси від половини п'ятдесятих років закликали ангажуватися у справі релігійних груп в Советському Союзі, вимагали додержання людських прав, свободи віросповідання. Він стверджує у своїй доповіді, що саме християнство спричинилося до того, що Західна і Східна Європа мають стільки спільних рис. Відносно Советського Союзу, то його політика була спершу скерована на світовою революцію, далі — на поширення імперії і шойно за М. Горбачова прийшли певні зміни, внаслідок чого люди в Західній Європі почали змінювати свою уяву, свій образ, який був, що до Советського Союзу спершу досить негативний. Щоби запанувало довіря між народами потрібні спільні уявлення цінностей та стремління. Тому що досвід з Советським Союзом був десятиліттям негативним, потрібно, щоб створилася атмосфера довіря. Призначення у власних помилках спонукує у партнера довіря. Для витворення довіря потрібний вільний потік інформації, вільні можливості подорожування, намагання реалізації людських прав. Рот однак застерігає, що так довго, як марксизм-ленізм залишиться керівною ідеологією в Советському Союзі не можна очікувати від Заходу повного довіря, бо спільна Європа можлива тільки як плюралістична демократія. До передумов повного довіря належить також легалізація Української Католицької Церкви, бо її позачергове положення є викликом, що в Советському Союзі віруючі не є повноправними громадянами. Захід прийняв як представників Московської Патріархії з великим довірям і симпатією, але вона є на шляху їх втратити, через негативне наставлення до легалізації Української Католицької Церкви.

Архископ з Любляни Алоїз Шустар у своїй доповіді на тему: „Положення християн в Югославії і їх відношення до Європи” дав статистичний перегляд релігійної структури у югославській федеративній державі й ствердив, що в наслідок економічних та ідеологічних розривів в молодій генерації помітні пошуки за новими орієнтирами. Зацікавлені югославські християни Європи так величезно, що можна говорити про європейську хвилю, яку уособлюють представники інтелекту, а в не меншій мірі робітничий прошарок, що у великому числі проживає частину року в західноєвропейських країнах на роботах. Тому що Югославія культурно і національно дуже зрізкокована, то її сприяє атмосфера Середньої Європи, де запанував дух багатокультурності й толеранції. Доцент германістики Краківського університету Станіслав Дзіда виголосив доповідь на тему: „Що очікує католицька Польща від Європи?”. Він підкреслює точними даними, як сильно католицька віра проникла у всі сфери суспільного життя польського народу, вказав однак і на моменти, що сильно відбігають від цього взору. Від Європи католицька Польща очікує більше толеранції в акцептуванні притаманних польському народові проявів віри, себто глибоку народну побожність, яка свого часу була критикована навіть власною інтелектуальною, що однак сьогодні дивиться вже інакше на цей феномен. Референт затронув і деякі економічні питання, допомоги з заходу та її необхідності. Він стверджує, що політика Заходу супроти Польщі, диктована радше критеріями економіки ніж християнської солідарності. Одночасно він закликає деяким західним суспільствам, в яких функціонує краще економічне життя, що вони думають, що цей успіх дає їм право дивитися аргументно на слов'янський схід і диктувати спосіб життя і в поза економічних ділянках. Міжлюдські відносини на думку Станіслава Дзіди, що виявився прекрасним знавцем німецьких культурних течій, повинні дістати куди вищий гуманний якість. Під кінець доповіді він затронув дискусію про німецько-польські границі, яка не вухає в Німеччині. Праві кола в Німеччині думають, що треба віддати полякам їхні колишні східні області, а тоді німцям повернуть їхні території, що їм були відібрані після Другої світової війни. На жаль дискусія на цю тему не відбулася, а на пресову конференцію, де ми хотіли йому поставити деякі питання про українсько-білоруське населення тих, так званих східно-німецьких територій, він не міг прийти. Але дехто з українців говорив з ним приватно на цю тему і він вибачався, що належить до післявоєнної генерації, що майже не мав можливостей довідатися про дійсний стан речей на сході Польщі, що йому треба вивчити шойно цю проблематику. Станіслав Дзіда є активним членом польської Солідарності. В робочому гуртку учасники німці домагалися, щоб поляки вернули східні території, а росіяни ж їм віддають відібране. На це сказав українське, що до людей тих територій вирішувати муть українці і білоруси, що там живуть, а не росіяни.

Дуже добрий нарис про розвиток християнства в Мадярщині впродовж віків, а також огляд сучасного суспільного і релігійного стану дав єпископ з Будапешту Варшегі у своїй доповіді: „Яке значіння має християнство для Мадярщини”. У трудній ситуації суспільнополітичного переходу, в якому знаходиться сьогодні Мадярщина відновлюється загальна потреба нового початку, людяності, правопорядку, диктованого християнськими цінностями, потреба побудови держави зі свободою релігії та совісті. Ця потреба саме має коріння в християнській державі, якою була Мадярщина впродовж століть. Християнство було завжди для мадярського народу також

віком до Європи. В минулому сорока роках, коли з боку уряду робилося все, щоб це християнське коріння вирвати, задушити, церкву осміщити, знецілювати. Жеріли однак давні християнські цінності, що тепер знову вишлюдились наверх і починають набирати сили. Сьогодні всім ясно, що християнство в цій країні отримало нові шанси скерувати духовне життя країни в здорове русло, поможти оздоровити суспільства від морального занепаду. Тому що частина „спархії” пішла на певні поступки супроти держави, йдеться також про те, щоб церкву перерганізувати, щоб вона могла виконати важкі завдання прищиплювання християнських цінностей серед народу.

Доповідь богослова професора Алоїса Гампеля з Гінсена: „Християни на Сході — виклик для Європи” затронула дуже елементарні питання співжиття європейських народів. На його думку, зміни в соціалістичних країнах ставлять не тільки політику, але й церкву перед новими завданнями. Чотири десятиліття залязла заслона звільнювала західні церкви перед тісними контактами із церквами Сходу. Сьогодні однак, кожен, що заявляє про свою солідарність, має можливість її втілювати в життя. Хоч всім нас єдина спільна християнська віра, то через довголітню ізоляцію, виникли труднощі непорозуміння. Люди, що до нас приходять зі Сходу, потребують людської підтримки, тепла і людяності. Ще у 1988 р. Харчев заявив був, що майже кожен рядок законодавства (він мав на увазі відносно церков з 1929 р.) підкреслює залежність церкви від держави, а в таких обставинах можливе свавілля. Від Сталіна назад до Леніна це так само не приносить роз'яснень, бо і Ленін нищив церкву і віруючих. Після 70-ти років поборювання релігії, яка нібито стояла на перешкоді прогресові, сьогодні приходять носії наукового атеїзму до висновку, що релігія може стимулювати суспільний процес. Правозахисники з православної середовища — домагаються іспиту совісті церковних хілі. Критиці однак можна піддавати не тільки керівників церкви на Сході, але й представників західних церков, що твердили мовляв радянська конституція забезпечує також в практиці свободу віросповідання.

Християни Європи не мають чого радити, що соціалізм банкрутує, бо проблеми наших церков від того не стануть менші, перед суспільствами стоять великі завдання. Можна себе питати, хто замінить соціалізм, і не бажати, щоб це був націоналізм, що акцентує християнську віру лише як власного підслювача. Не можна також бажати, щоб це було зачумлення від консу, бо воно наблизить людство до екологічної катастрофи. Християнські культури повинні вкласти всі сили в взаєморозуміння і збереження земної кулі. Представник Світової Ради прибалтійських народів при європейському парламенті Клемейтис, що має змогу часто бувати в Литві, прибув на конгрес саме з відтис, і міг поділитися своїми враженнями з тих переломових суспільнополітичних процесів, що їх проходять балтійські народи в наші дні. На його думку на Сході йдеться про шлях назад в Європу після того, як ці народи були десятиріччями відірвані від неї. Але вони також вертаються в свідомість європейців. Йдеться про створення нової європейської самосвідомості, що бажало подолати розподіл на Схід і Захід. Очікування людей в прибалтійських країнах є дуже високі, тиск, що іде з низів надто сильний, але суспільнополітичні процеси потребують свій час. В традиції християнської солідарності Західна Європа не сміє бути тільки спостерігачем і завдання — впливати конструктивними думками, щоб, віч-на-віч з політичними реальностями на Сході, знайти можливу розв'язку для нового порядку, що дасть народам оптимальну можливість власного роз-

витку. Кліматіт засудив тих, що закликають реформістському рухові прибалтійських народів ірраціональні домагаються, які могли б стати небезпечною для політики Горбачова. Він відкинув також заклики, що там переважають націоналісти, а назвав їх патріотами й реалістами. Правда, є там і екстремісти, їх роль однак перебільшують ті сили, які не бажано реформі нового порядку. Що до заяви ЦК КПРС, то вона звучить загрозливо і брутально, але й в ній є також мова про можливість компромісу. Що до церков в Прибалтиці, то вони на разі не вміщуються в дискусію. Їх стан відчутно покращав, порівняно з минулими роками й йому не має глузду, щоб церкву ризикували своїми теперішнім станом посвідчення. Європа повинна собі усвідомити свою християнську основу і будувати на ній свою спільну майбутність.

На вштованій, другого дня конгресу, пресовій конференції шлося цього разу про готовність західних католиків використати догідну ситуацію відкритихся границь для духовної допомоги віруючим в Советському Союзі. Швидкий розвиток в Советському Союзі просто приголомшив відповіді церковній й політичній кола, які все це знаходяться в стадії переорієнтації. Довгі роки саме на цих конгресах ішла мова про переслідування віруючих, тепер, після їх звільнення, завдання не зменшилося, бо релігійні згромадження і церкви мають великі потреби в розбудові добре функціонуючих громад. Потрібна в першу чергу релігійна література. На цьому тлі виникла палка дискусія про брак паперу для друкування релігійної літератури в Советському Союзі, про те, що церкви в Советському Союзі продають за дорогі рублі біблії, що масово подаровано Заходом для віруючих, що в Чехо-Словаччині високі суми подаровані західними католиками, та були призначені для друку біблії, використуються для державних інституцій. Всі учасники конгресу отримали низку матеріалів з писемними звітими про положення християн в окремих країнах середньої та східної Європи — Польщі, Чехо-Словаччині, Румунії, Україні, Німечкій Демокр. Республіки. Саме для цих країн, з яких не було доповіді, були вштовані робочі семінари-гуртки, де, на підставі отриманого матеріалу, можна було обдискувати з відповідним автором-референтом низку питань. Писемний звіт про положення українців католиків написала авторка цих рядків, він був навіть видрукований в подвійному числі за липень-серпень журналу „Інформація та звіт”. Для робочого гуртка під назвою „Християни в Україні” був ще підготований нею звіт, що коротко знайомив з різними аспектами сучасного стану різних релігійних спільнот в Україні. В робочому гуртку взяло участь біля 50 осіб, між ними немало високих церковних діячів, що від давна цікавилися проблемою легалізації, при своє і підозрою до Советського Союзу старалися зустрітися з нашими владиками, вели розмови з представниками РПЦ. Дискусія була дуже жива. Ішлося і про незрозуміле негативне ставлення РПЦ до цього питання, обговорення причин — страх втратити субстанцію в Україні, що принесло крім престижних, також економічні наслідки. Відчутна була симпатія і прихильність до страждальних українців католиків, мова ішла також про дальшу допомогу в отриманні відповідної релігійної літератури, яку треба масовіше на Заході передруковувати. Потрібна дальша розбудова інформації про нашу церкву, про всіх віруючих в Україні, також про намагання відновити УАПЦ.

Анна-Галія Горбач

ДОПОВНЕННЯ ПРОПУЩЕНОГО

У дописі „Відзначення 70-річчя проф. В. Жили („Свобода” з 12-го вересня ц.р.) автор не згадав, що від родини вітав ювілята його син Любомир Вадим, д-р математичних наук, який займає один із керівних постів у ділянці дослідів міжпланетних польотів. У своєму слові він накреслював зворушливу картину переживань родини під час прив'язування батька до духовних та інтелектуальних висот та до виконання своєї життєвої місії. — Володимир Барагура.

Petro Mirchuk:

IN THE GERMAN MILLS OF DEATH 1941-1945

Published by Survivors of the Holocaust, Washington, New York, London, Munich, printed by Ukrainian Publishers in London, 1985, pages 225, price \$12.00.

Author describes graphically four years of concentration camp existence in life-and-death situation from day to day. That simple existence was a miracle of survival.

Svoboda Book Store
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302
New Jersey residents add 6% sales tax.

BUSINESS SERVICE

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ВАСИЛЯ ЧОПКА (718) 361-7280
Домові направи і будови нових. Роб-
лення кухонь і їх встановлення, а також
центральної холодної системи
і напівни.

PLUMBING, BATHROOMS, TILES, ELECTRIC,
CARPENTRY, PAINTING, WELDING, ROOF-
ING, BRICK, PAINTING, STEAM CLEANING
AND DECORATING. FULLY INSURED

Даю оцінку малих і великих робіт
безплатно.

ARKA Company
APARTMENT STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009

ВСІ НАЙНОВІШІ КНИЖКОВІ
ВИДАННЯ одержите в АРЦІ

НА ПРОДАЖ

ЩО ВДОЛЖАЮТЬ ПРОДУКТИ
МАЮТЬ І НА ЦІ ВОНІ
ПОМАГАЮТЬ

МЕД. скріплює скріп, щоб не бу-
ло удару (удару). ПЕРГА біржовий
скріплює напівні судини (капіля-
ри), щоб не було удару мозку
(удару). Також скріплює простату
ПРОПІЛІС містить шкідливі бакте-
рії, щоб не було пухлики. Бджоли-
не МОЛОЧКО відмолює людсь-
ку. Так як це винахід, це не вживаю.
Як мені було 50 років, то я вже чув-
ся старим. Тепер мені буде за три
роки сто років і я чуюся тепер краще,
як мав 50 років. Мучусь не каю-
ся, всім радо допомагаю. Бджолики —
Божі мушкетери на тім світі 50 років
жизні скріплює як люди. Вони
більше знають. Пийте, за їх про-
дуктами. Одна порція \$30.00, дві
порції \$50.00

MYRON SURMACH
169 W. Saddle River Rd.
Saddle River, N.J. 07458
Tel. (201) 327-6072

HELP WANTED

ПОШУКУЄМО ЖИНКУ

до опіки 2-річної дитини і до
легкої домашньої праці в
Мангеттені, Н. Й.

Тел.: (212) 628-7116
по 7-й веч.

РОЗШУКИ

Пошукую родину мого помер-
лого стрика

АНДРІЯ БОЛЕСТИ
уродженого і замешкалого в
Стріно, Львівська обл., який
вийшов до Америки 1920 р. і жив
у місті Дітроїті, Миш. Справа
дуже важка. Віра Болеста, дочка
Гната Болести. Родина або
хто знав би про них, прошу пи-
сати на адресу:

K. ROSOLA
P.O. Box 32845
Phoenix, AZ 85064

SERVICE

UKRAINIAN TYPEWRITERS

also other languages complete
line of office machines &
equipment

JACOB SACHS

251 W. 98th St.
New York, N.Y. 10025
Tel. (212) 222-6683
7 days a week

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙГРО — директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Управа Українського
Національного Центру
Пам'ятки та мавзолею
попаложує всі справи
пов'язані з похороном і по-
хованням в ССА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746

Tel.: (301) 568-0630
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Управа Українського
Національного Центру
Пам'ятки та мавзолею
попаложує всі справи
пов'язані з похороном і по-
хованням в ССА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746

Tel.: (301) 568-0630
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Управа Українського
Національного Центру
Пам'ятки та мавзолею
попаложує всі справи
пов'язані з похороном і по-
хованням в ССА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746